

Ventura Agirregomezkorta Ibarluzea
Elgoibar, Gipuzkoa
(1916-2005)

Aurkibidea

Biografia

Sigmako Aizpizkarbekoa baserrian jaio zen. Bederatzi anai-arrebaren artean bigarrena, baserriko lanak egiten laguntzen eman zuen haurtzaroa, eta 17 urterekin Olasarte baserrira zerbitzatzera joan zen. 18 hilabete bertan pasa ondoren, Eibarko alkate zenaren, Orbearen, etxean aritu zen lanean. Venturak berak esandakoari eutsiz: "Gerria hasi zanian Orbeatarrak beldurrez ibili ziren, señoitoa alkate karlista zen eta. Aizpizkar baserrian denbora pixka eman eta gero, Orbeatarren etxera bueltatu nintzan. Baina hantxe kolpea hartu naban eta bizkarra apurtu nuen. Orduan, ama etorri zan bisitatzera eta etxera bueltatu nintzan berriro".

Zintak

EGB-004

- **Proiektua:** Elgoibartarren esanetan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Abarrategi, Iratxe
- **Data:** 2002-01-11
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Kodifikatzailea:** Izagirre, Eli
- **Transkribatzailea(k):** Irisarri, Estitxu

Pasarteak

1. Aizpizkar baserrian jaioa; baserri ingurua

- **Erref:** EGB-004/001
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>1916ko apirilaren 14an jaio zen Aizpizkarbekoa baserrian. Non zegoen baserria azaltzen du. 17 urterekin Sigmako Olasartera joan zen zerbitzatzera. Aurretik etxean baserriko lanak egin behar izaten zituen. Fruta-arbola asko zituzten etxean: gereziak, sagarrak... klase askotakoak. Saturio inguruko sailetan intxaurrak zituzten. Harrobia ere hurbil zuten eta bertako harriak eurenean txikitzen ziren.</p>

Transkripzioa

- "Catorce de abril, el año mil novecientos dieciséis".
- Ta nun?
- Aitzbizkarren, Aitzbizkar Behekua, Sigmatikan hola beitzen dezu lehenengo basarrixa. Eibartikan zatozela, ez dakizu? Hola, e... esto, hori hola garajia ez da ikusten "unas patas"... Saturixo?
- Bai.
- Handikan [...] bueltia ta ra! Ikusten da, ba, Aitzbizkar? Hauraxe da. Ni hangua naiz.
- Eta gero, aber, zenbat urte arte egon ziñan baserri hortan bizitzen?
- Ni, ba, hamazazpi urte edo... gehixao izango zan, ba, zerbitzera urten nabela estreñeko. Nere aizta ez, haura lehenao. Olasarte, Olasarte entzun dezue sekula? Sigma ta aurrekaldian txalet bat zan [Olasarra]. Han egon zan. Eta ni hamazazpi urtekin etxien, soroko lanak, danera e! Basarriko gauzia dana! Danera. Ta gurien zien, gaiñera, sagarrak ere bai klase danetikan ta holan, keixak ere bai, arbola edarrak, onak e! Bai ba, tratantiak zela zien, Vitorixan ikusten zebe gauza guztia ekarri eitten zaben. Sagarrak ere bazien madarixak bezelakuak ta klase asko! Han bai ta esto... kindak ere bai, "conserva guindas". Arbola onak, horrek danerako balio debe. Ta beste batzuek, badakizue? Han Saturixotik bueltia hartu ta da! zubixa? Zentrala? Han gero bestekaldian zien, haura guria zan, gure aittak-eta erosittakua, edo aittittak-eta ibairaiño. Eta han zien intxaurrak halakotxiak, e! Zortzi, illeria! Ezkerrera. [...] kanteria, kanteria ere bai, harrixa goiko zerian etara ta gurien makiñak, gure partian, han xehetu ta...

2. Olasarten eta Orbea alkatearenean zerbitzatzen

- **Erref:** EGB-004/002
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:02:10. **Bukatu:** 00:04:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

<p>17 urterekin Sigmako Olasartera joan zen zerbitzatzera. Ahizpa zebilen han lanean, baina utzi egin zuen Mobillasenean lanean hasteko. Handik etxera itzuli eta, gerra-denboran, Orbea Eibarko alkatearen etxera joan zen zerbitzatzera. Kolpe handia hartu eta etxera itzuli nahi zuen berak, baina etxekoandreak ondo zainduko zutela esaten zion amari.</p>

Transkripzioa

- Eta han orduan esan dezu bizi izan ziñala hamazazpi urte arte. Eta gero kriada...?
- Hamazortzi.
- Hamazazpi-hemezortzi edo bueno, gutxi gorabehera. Eta gero nora jun ziñan?
- Ba, ni gero, ba, zertu ein nitzan. Lehelengo golpia hartu naban ta [segidu...]. Hirugarren egunian, etorri zan ama ta nik amari: "Ama, etxera, etxera, etxera" esaten nion. [Ta ba hau ere] bendauta nauan ba, ezta? Tetanua ta hartuta. Ta "Hau ondo zainttuko dot" señoritiak hori, "Ia... la señoia", Gonzalez Orbea, ezta? Alkatia zan Orbea hori.
- Orduan alkatia zauan Orbea?
- Orbea. Bai, orduantxe gerra-denporia, gerra-denporan, gerria hasi zanian. Ta señoia ba Andikaotarra zan, hamentxe elgoibarkotarra zan, baiña Orbeak aberatsak zien ta fabrika haundixak, entzutia eukiko dozue Beistegi aldamenian ta. Ta bueno.
- Baiña zu hamazazpi urterekin jausi ziñan?
- Ni ez, hogeta... hogeta birekin.
- Bai, baiña hamazazpikin esan dezu erten zendula baserrittikan eta nora jun ziñan?
- Estreiñeko nere aizta egon zan tokixan.
- Baiña nora jun ziñan zure baserrittikan?
- Olasarte, Olasarte. Sigman.
- Olasarte zer da?
- Nere aizta han egon zan ta beste bat topau arte... Bera sartu zan zerian, "donde..." Jesus! Oin [akordauko dot?] Bergaran "donde Mobillas". Nere aizta egon zan hor Olasarten hiru urte ta erdixan egon zan. Ta gero sartu zan zerian, "Mobillas de Bergara".
- Ta orduantxe zu sartu ziñan, ezta?
- Ni hor egon nitzan, bai, hor egon nitzan, baiña beste bat topau arte egon nitzan ta gero etxera, eta gero, handikan Orbeanera sartu nitzan. Ta Orbeanian ere bagaozela gerria urten zan ta... noiz zan? "El día dieciocho de julio".
- Bai.
- "De julio".
- "De mil novecientas..."
- "Treinta y seis".
- Bai, urten zan.

3. Alkatearen etxean lanean, gerra sartu zen arte

- **Erref:** EGB-004/004
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:04:33. **Bukatu:** 00:06:20

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Orbeatarrak ostiralean amaren etxera joaten ziren Donostiara, aberatsak ziren. Gerra sartu arte euren etxean egon ziren bera eta beste neska bat; baina, gerra garaian beldurrez zebiltzanez, etxera itzuli behar izan zuen.

4. Neskame joan zen Zarautzera, Eibarrera

- **Erref:** EGB-004/007
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:12:31. **Bukatu:** 00:13:32

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

17 urtera arte baserrian. Gerora, neskame egon zen 18 hilabete bere ahizparen partez. Handik Eibarrera Orbeatarrenera joan zen; eta, geroago, Zarautzera gerra denboran. Gerra amaitu ostean, Eibarrera bueltatu zen. Behin, ordea, erori egin zen eta baserrira itzuli nahi izan zuen.

5. Baserrian bizi zirenak

- **Erref:** EGB-004/009
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:14:14. **Bukatu:** 00:15:10

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Kolpea hartu eta gero baserrira bueltatu ziren, bederatzi anai-arreba eta gurasoak bizi ziren. Aitona-amonak ere bertan bizi ziren.</p>

6. Elgoibarko inauteriak eta antzezlanak

- **Erref:** EGB-004/010
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:15:10. **Bukatu:** 00:16:13

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

<p>Nola gogoratzen duen Elgoibar. Inauteri sinpatikoak. Arropak jantzita, alemaniar erara. Teatroa egiten zen, El Caserío ikuskizuna aipatzen du.</p>

7. Dantza eta jai giroa oso gustuko zituen

- **Erref:** EGB-004/011
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:16:13. **Bukatu:** 00:17:34

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

Gaztetan dantzan ibiltzen zen, asko gustatzen zitzaion. Jai guztiak zituen gustuko. Dantzan zekiten mutilak zituen gustuko. San Bartolomeak: zezenak, soinuak, jazbana... Dantza zen gehien gustatzen zitzaiona.

8. Aita eskopetagilea, inguruko gazteei irakatsi zien ofizioa

- **Erref:** EGB-004/015
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:20:30. **Bukatu:** 00:21:05

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

<p>Tailerra zuen aita etxean. Eibarkoak etortzen ziren eskopetarekin. inguruko gazte askori irakatsi zien aita.</p>

9. Eskolan denbora gutxi eman zuen

- **Erref:** EGB-004/020
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:25:02. **Bukatu:** 00:26:07

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Irakurtzen bakarrik ikasi zuen. Eskola gutxi ezagutu zuen. Bautista maisuarengana joan zen ikastera. Anaiak gehiago joan ziren eskolara.

10. Auzoko lagunak

- **Erref:** EGB-004/021
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:26:07. **Bukatu:** 00:27:32

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Lagunak auzokoak ziren. Olasokoak lagunak ziren, haiekin jaisten ziren

Elgoibarrera. Neska-mutilak elkarrekin ibiltzen ziren. Auzoan bertan ibiltzen ziren sasoi batean, tabernetan gutxi.

11. Euskararen kontrako jarrera Franco garaian

- **Erref:** EGB-004/027
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:38:58. **Bukatu:** 00:39:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Lagunekin euskaraz. Gerra amaitu eta gero, Francoren garaian, euskaraz hitz egiten jarraitu zuen, baina euskararen kontrako jarrera zegoen.</p>

12. Ibaira arrantzan, barboak hartzera

- **Erref:** EGB-004/030
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:41:30. **Bukatu:** 00:42:09

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Ibaira joaten ziren barboak hartzera, aitarekin. Zakukada arrain hartu eta txorro handiarekin garbitzen zituzten etxean.

13. Arropak, garbitasuna, makillajea...

- **Erref:** EGB-004/034
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:44:45. **Bukatu:** 00:46:59

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Jantziak. Mantala urdina. Apainketa pertsonala asko zaintzen zuen. Ura berotu eta txandaka ibiltzen ziren garbitzen. Eibarren erosten zituzten arropak, baita Elgoibarren ere, Patxikuren dendan. Makillajea ez zuen erabiltzen, aurpegia erretzen zion eta. Pelukeriarik ez, berak orrazten zuen bere burua.

14. Jatekoak

- **Erref:** EGB-004/035
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:46:59. **Bukatu:** 00:50:33

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Babak, porruak, txerriak, buzkantza... jaten zituzten Buzkantza: ardiaren tripak, egosia, odolesteak egiten diren modura. Jatekoa baserriko produktuak ziren. Txerria hiltzen zenean askako txorrota handia erabiltzen zen garbitzeko. Ogia etxean egiten zuten.

15. Ama Birjina agertu zela eta, batzuek negozio handia egin zuten

- **Erref:** EGB-004/037
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:51:30. **Bukatu:** 00:52:52

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

<p>Ezkion Ama Birjina irten zela esaten zen. Jende asko gerturatu zen bertara. Batzuek negozioa egin zuten bertan.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-01-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com